

RIKSADVOKATEN

Statsadvokatene
Politimestrene

REF.:

VÅR REF.:

2019/01332-097 IWI001

DATO:

17.12.2019

URETTMESSIG STRAFFEFORFØLGING ETTER ANMELDELSER FRA NAV FOR TRYGDEBEDRAGERI – YTTERLIGERE PRESISERING FOR DEN VIDERE SAKSBEHANDLING

Det vises til brev 27. november d.å. samt brev fra riksadvokaten 30. og 31. oktober med føringer for behandlingen av aktuelle saker. På grunn av henvendelser til setteriksadvokaten i den senere tid finner man det nødvendig å komme med ytterligere presiseringer for politiet og statsadvokatenes arbeid og oppfølging av sakene.

1. Identifisering av saker

Påtalemyndigheten vil tilstrebe å gjøre det som er mulig for å identifisere saker med urettmessig strafforfølgning. Det er i den forbindelse forutsatt at politidistriktene og statsadvokatene har tatt kontakt med PIT og fått tilgang til de lister som det i brev herfra 27. november d.å. ble opplyst at PIT kunne utarbeide for de enkelte politidistrikt og statsadvokatembeter og at listene danner utgangspunkt for arbeidet med å identifisere aktuelle saker. Kontaktperson i PIT er Anders Govasmark Lerberg/Anders.Lerberg@politiet.no.

Ved gjennomgangen av listene er det ønskelig at dette gjøres i tråd med oppsettet i vedlagte regneark, jf. vedlegg 1, og at følgende fremgangsmåte benyttes;

1. PAL-listene lagres i regnearket
2. Gjennomgangen av listene føres i regnearket
3. Alle anmeldelser som gjelder opphold i EU-EØS området merkes
4. Type trygdeytelse anføres for hver anmeldelse som gjelder opphold i EU-EØS området
5. Saker som omfatter arbeidsavklaringspenger, pleiepenger og sykepenger og opphold i EU-EØS området merkes
6. Saker som omfatter dagpenger og opphold i EU-EØS området merkes
7. Saker som omfatter arbeidsavklaringspenger, pleiepenger og sykepenger og opphold i EU-EØS området og hvor det foreligger rettskraftig dom som er aktuelle for gjenåpning merkes
8. Aktuelle gjenåpningssaker kryss sjekkes med vedlagte domsliste, jf. vedlegg 2, som er utarbeidet etter innspill fra NAV og Domstolsadministrasjonen
9. Det skal utarbeide fire lister som viser;

- a) Alle saker som omhandler trygdeytelser knyttet til opphold i EU-EØS området
- b) Saker som omhandler arbeidsavklaringspenger, sykepenger og pleiepenger knyttet til opphold i EU-EØS området
- c) Saker med dommer knyttet til arbeidsavklaringspenger, sykepenger og pleiepenger og opphold i EU-EØS området
- d) Saker som omhandler dagpenger knyttet til opphold i EU-EØS området

Det erfares at arbeidet med å spore sakene er både omfattende og krevende. Fristen for politiet til å ferdigstille listen og oversende denne til statsadvokaten utsettes derfor til fredag 10. januar 2020. Politiets lister vil inneholde også statsadvokatens saker. Det forutsettes imidlertid at både politiet og statsadvokatene gjennomgår listene for å oppnå en god kvalitetssikring og hindre at aktuelle saker ikke blir avdekket. Endelige kvalitetssikrede lister sendes fra statsadvokatene til setteriksadvokaten innen 20. januar 2012.

2. Kontaktpersoner

I setteriksadvokatens brev 27. november d.å. ble hvert politidistrikt anmodet om å utpeke en tjenesteperson med hovedansvar for arbeidet med sporing og identifisering av aktuelle saker. Navn på denne personen bes straks sendt setteriksadvokaten på e-post (se nedenfor). Det bes videre om at også statsadvokatembetene utpeker en person som gis hovedansvar for gjennomgang av listene og som kan være kontaktperson for setteriksadvokaten i det videre arbeidet. Også navn på denne personen bes straks meddelt setteriksadvokaten på e-post (se nedenfor).

3. Nærmere om saksbehandlingen i gjenåpningssakene

Det har overfor setteriksadvokaten blitt reist spørsmål ved om sakene med rettskraftig dom skal gjenåpnes eller ankes til gunst for domfelte. Spørsmålet har vært nøye vurdert av både riksadvokaten og setteriksadvokaten og man har som det fremgår av tidligere brev kommet frem til å bruke gjenåpning som fremgangsmåte for den oppgaven påtalemyndigheten her står overfor, og som i størst grad vil sikre en ensartet oppfølging av sakene. Hjemmelen for gjenåpning er straffeprosessloven § 392 annet ledd.

Det presiseres at det foreløpig kun er saker som omfatter trygdeytelsene arbeidsavklaringspenger, pleiepenger og sykepenger knyttet til utenlandsopphold i EU-EØS området som skal vurderes for gjenåpning, henleggelse mv. jf. riksadvokatens brev 30. oktober og 27. november d.å. Det er fremdeles ikke avklart om tilsvarende lovanvendelsesfeil gjør seg gjeldende ved eksport av andre trygdeytelser, f.eks. dagpenger. Slike saker skal derfor stilles i bero i påvente av nærmere avklaring, jf. riksadvokatens brev 31. oktober d.å. Riksadvokaten har videre reist spørsmål ved om lovanvendelsesfeil også kan knyttes til utenlandsopphold forut for 1. juni 2012, jf. riksadvokatens brev 31. oktober d.å. Heller ikke dette spørsmålet er p.t. nærmere avklart.

Det bes om at alle saker hvor utenlandsopphold i sin helhet har funnet sted etter 1. juni 2012 og hvor også oppholdet i sin helhet har skjedd innen EU-EØS området nå prioriteres og oversendes regionalt statsadvokatembete med innstilling om gjenåpning til gunst for domfelte. Oversendelse av innstillingene i disse sakene skal skje så snart som mulig og uavhengig av de frister som f.eks. er satt for utarbeidelsen av listene i punkt 1.

I saker hvor utenlandsoppholdet har funnet sted dels før og dels etter 1. juni 2012 må NAV avklare nærmere omfanget av de perioder og det beløp som etaten fortsatt anser å ha blitt unndradd. I de sakene som fremgår av vedlagte domsliste, jf. vedlegg 2, og som er utarbeidet på bakgrunn av informasjon fra NAV og Domstolsadministrasjonen, vil det fra NAV Kontroll uoppfordret bli sendt brev til det enkelte politidistrikt med angivelse av oppholdssted, tidsrom og beløp som fortsatt anses å danne grunnlag for urettmessig ytelse. NAV Kontroll har opplyst at nevnte brev vil bli sendt politidistriktene fortløpende og senest innen utgangen av første uken i

januar 2020. Når nødvendig informasjon er mottatt fra NAV, må politiet også ferdiggjøre innstilling om gjenåpning av disse sakene og som oversendes lokalt statsadvokatembete senest innen 20. januar 2020. Det må av innstillingene fremgå hvilke tidsperioder som ligger forut for 1. juni 2012 og de beløp NAV for disse periodene anser som urettmessig. Hvor utenlandsoppholdet dels har funnet sted i og utenfor EU-EØS området må det på tilsvarende vis angis i hvilke perioder og hvilke land det har vært opphold utenfor EU-EØS området og det ytelsesbeløp NAV anser har vært mottatt urettmessig. Hvordan påtalemyndigheten vil forholde seg til disse sakene som omfatter ytelser av variert omfang vil det bli tatt nærmere stilling til før rettesfæringsfasen innledes. Det samme gjelder de tilfeller hvor dommene omhandler manglende oppfølging av pålegg fra NAV om ulike aktiviteter som møter, kurs mv.

Setteriksadvokaten har fått oversendt en liste med ni dommer fra Kommisjonen for gjenopptagelse som fremgår av domslisten i Vedlegg 2 som nr. 1, 3, 5, 7, 13, 31, 35, 39 og 68. Dette er dommer hvor domfelte selv har begjært gjenåpning. Begjæringene om gjenåpning vil bli lagt inn i BL straks. Politidistriktene og statsadvokatene bes også om å prioritere disse sakene, så fremt påtalemyndigheten helt eller delvis vil slutte seg til domfeltes begjæring om gjenåpning.

Alle saker som vurderes for gjenåpning skal sendes via lokal statsadvokat til Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembete for vurdering med mindre det er åpenbart at feilen ikke kan tilsi gjenåpning.

4. Nærmere om saksbehandlingen i saker under etterforskning

Også i saker under arbeid/etterforskning hvor utenlandsoppholdene ligger dels før og etter 1. juni 2012 og/eller har funnet sted dels i og utenfor EU-EØS området må NAV på samme måte som nevnt foran angi de tidsperioder, beløp samt oppholdsland som NAV fremdeles anser at det knytter seg urettmessig trygdeutbetaling til. NAV Kontroll har, hva angår disse sakene, anmodet om at det enkelte politidistrikt tar direkte kontakt med det NAV kontor som har inngitt anmeldelsen for nærmere avklaring. Hvordan påtalemyndigheten vil forholde seg til disse sakene og saker hvor det også er anmeldt andre vilkårsbrudd, vil det bli tatt nærmere stilling til. Sakene bes sendt lokal statsadvokat med innstilling for videresendelse til Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembete for vurdering med mindre det er åpenbart at den urettmessige ytelsen eller påviste feilen ikke vil føre til straffereaksjon.

Sakene bes for øvrig behandlet i tråd med føringer i tidligere brev 30. oktober, 31. oktober og 27 november d.å.

5. Kontakt med setteriksadvokaten

Henvendelser til setteriksadvokaten bes rettet til postmottak@riksadvokaten.no merket setteriksadvokat eventuelt direkte til kst. statsadvokat Ingrid Wirum som vil formidle kontakt videre. Ved Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter er det statsadvokatene Jan-Inge Wensell Raanes og Silje Regine Alsaker Solheim som er ansvarlig for å behandle "NAV-sakene".

Henry John Mæland
setteriksadvokat

Ingrid Wirum
kst. statsadvokat

Vedlegg 1: Regneark

Vedlegg 2: Liste med dommer som antas berørt av rettsanvendelsesfeilen